

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2954/2018
23.05.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Зоране Делибашић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Мирјана Дабић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране - Војномедицинска академија, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1120/17 од 18.05.2018. године, у седници већа одржаној дана 23.05.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1120/17 од 18.05.2018. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1629/15 од 09.12.2016. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и утврђено је да су ништави уговори о обављању привремених и повремених послова број ... од 15.11.2011. године, број ... од 07.02.2012. године, број ... од 03.07.2012. године, број ... од 17.01.2013. године, број ... од 10.07.2013. године, број ... од 18.02.2014. године, број ... од 18.03.2014. године, број ... од 02.09.2014. године и број ... од 29.12.2014. године. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и утврђено је да је тужиља засновала радни однос на неодређено време код тужене са даном 20.10.2011. године. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана је тужена да тужилу врати на рад, на послове који одговарају степену и врсти њене стручне спреме, знању и способностима, те да успостави радно-правни статус са свим међусобним правима и обавезама и одговорностима из радног односа, а све у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде под претњом извршења. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужилу накнади трошкове поступка у износу од 113.250,00 динара са законском затезном каматом од 09.12.2016. године као дана пресуђења до исплате, у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1120/17 од 18.05.2018. године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 1629/15 од 09.12.2016. године у ставу другом и делу става трећег изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код тужене са даном 20.10.2011. године, као и захтев да се обавезе тужена да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става трећег изреке и одбачена је тужба у делу захтева да се тужила распореди на послове који одговарају степену и врсти њене стручне спреме, знању и способностима, и успостави радно-правни статус са свим међусобним правима, обавезама и одговорностима из радног односа. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима првом и четвртом изреке и у том делу је предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију, побијајући је у преиначујућем делу којим је одбијен њен тужбени захтев, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у оквиру овлашћења из члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде поступка због којих се ревизија може изјавити сходно члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је на основу оспорених уговора о обављању привремених и повремених послова у периоду од 20.10.2011. године до 31.03.2015. године обављала послове на радном месту медицинског техничара у Центру за ... ВМА са средњом стручном спремом и пуним радним временом од 40 часова недељно. У истом периоду подносила је пријаве на конкурс за пријем у радни однос код туженог на радно место медицинског техничара, али по истим није примљена. Након 08.09.2014. године тужила због трудноће није улазила у хипербаричну комору, али је обављала друге послове свог радног места. У периоду од 20.02.2011. године до 31.05.2015. године било је упражњених радних места у Центру за

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле са образложењем да је тужила у континуитету, без прекида, у периоду од 20.10.2011. године до 31.03.2015. године обављала исту врсту послова са пуним радним временом и уз исту плату, те имајући у виду да послови техничара здравствене неге по својој природи и сврси не представљају привремене и повремене послове у смислу члана 197. Закона о раду, а да закључени уговори по свом садржају имају све елементе уговора о раду из члана 33. став 1. Закона о раду, првостепени суд је закључио да тужилин радни ангажман има карактер радног односа, а да су оспорени уговори о обављању привремених и повремених послова симуловани (привидни) уговори у смислу члана 66. Закона о облигационим односима, који уговори прикривају уговор о

раду, као дисимулован уговор, који је на снази и који важи. На основу тога, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио да су оспорени уговори о обављању привремених и повремених послова ништави у смислу члана 103. Закона о облигационим односима, а да је тужила засновала радни однос на неодређено време, због чега је обавезао туженог послодавца да је врати на рад уз успостављање радноправног статуса са свим међусобним правима, обавезама и одговорностима из радног односа.

Другостепени суд није прихватио изнето становиште првостепеног суда, позивајући се на чланове 120. и 122. Закона о Војсци, као посебан пропис (*lex specialis*) у односу на Закона о раду као општи пропис, а по којим одредбама се цивилна лица примају на службу у Војсци Србије путем јавног конкурса или без јавног конкурса преузимањем, те да служба на одређено време у Војсци Србије не може да прерасте у службу на неодређено време, изузев приправнику који положи приправнички испит, ако је приликом пријема у службу било предвиђено да се приправник полагањем приправничког испита прима у службу на неодређено време, што није ситуација у предметној парници. Према становишту другостепеног суда, пријемом цивилног лицу на службу у Војсци Србије без јавног огласа не настаје правна фикција о заснивању радног односа, већ се само успоставља фактички рад који може престати у свако доба.

Наводи ревизије о погрешној примени материјалног права свODE се на указивање да је другостепени суд требао да примени одредбе општег прописа о раду и то члана 32. Закона о раду који регулише ситуацију када је лице радно ангажовано без уговора о раду, сматрајући да је то релевантна материјалноправна одредба у конкретном спору у коме се тужба заснива на наводима тужиле да је све време радно ангажована на основу ништавих уговора о обављању привремених и повремених послова.

У конкретном случају тужила је као цивилно лица била радно ангажована у специјалној војно-медицинској установи без заснивања радног односа. Правилно је другостепени препознао да се због специфичности установе у којој је тужила обављала рад, а која је у саставу Војске Србије, за расправљање спорног односа примењује Закон о Војсци Србије.

Глава XI Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС" бр. 116/07,...36/18) регулише службу цивилних лица на служби у Војсци Србије. Одредбама члана 120. овог закона прописано је да се пријем цивилних лица на службу у Војсци Србије врши на два начина: јавним конкурсом и без јавног конкурса, те да се цивилна лица примају у службу без јавног конкурса пријемом из другог државног органа, јавне установе или друге јавне службе, као стипендисти и у другим случајевима, под условима прописаним овим законом. Чланом 122. овог закона регулисан је пријем цивилних лица на службу у Војсци Србије на одређено време, уз таксативно прописане случајеве у којима је дозвољен и могућ пријем у службу на одређено време (када се привремено повећа обим рада, али не дуже од 12 месеци; када треба заменити привремено одсутно лице; ради обуке приправника док траје приправнички стаж; ради специјализације и стажирања здравственог радника до завршетка специјализације, односно стажирања утврђених програмом на основу закона). Ставом 3. истог члана изричито је прописано да служба на

одређено време не може да прерасте у службу на неодређено време, изузев приправнику под одређеним условима.

У овом случају, тужила је послове радног места медицинског техничара у Центру за ... обављала без пријема у службу јавним конкурсом, којих је било и на којима је тужила конкурисала, али није примљена. Такође тужила није примљена ни без јавног конкурса из другог државног органа, јавне установе или друге јавне службе, већ је периодично закључивала са туженом установом уговоре о обављању привремених и повремених послова. Сходно томе, и по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак другостепеног суда да тужила код туженог није засновала радни однос ни на неодређено, нити на одређено време, већ се ради о њеном радном ангажовању без заснивања радног односа, који као такав може престати у свако доба. Како се ревизијом побија другостепена пресуда у делу којим је одлучено о захтеву за утврђење да је тужила засновала радни однос на неодређено време са даном закључења првог уговора о обављању привремених и повремених послова, сходно претходно наведеном да тужила није уопште засновала радни однос на одређено време, нема ни његовог прерастања у радни однос на неодређено време, ни по Закону о раду, а посебно не по Закону о Војсци Србије који изричито забрањује могућност да служба на одређено време прерасте у службу на неодређено време за цивилна лица која су на служби у Војсци Србије. С обзиром да је захтев за реинтеграцију акцесорне природе, правилно је другостепени суд применио материјално права када је и у овом делу одбио тужбени захтев тужиле као неоснован, јер нема услова за враћање тужиле на рад у ситуацији када је њен радни ангажман престао на законит начин.

Из наведених разлога, како не постоји разлог погрешне примене материјалног права због којег је ревизија изјављена, а другостепени суд је правилно и аргументовано образложио своју одлуку у побијаном делу, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић